

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๕/๒๕๕๕

วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคหน้าไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ส่งคำร้อง เรื่อง ขอให้มามีคำสั่งยุบพรรคหน้าไทย ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณามีคำสั่งยุบพรรคหน้าไทยโดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคหน้าไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๕

พรรคหน้าไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๓ สาขา เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ว่ามีคณะกรรมการสาขาพรรคสาขาละ ๕ คน ดังนี้

สาขาที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๗/๑ หมู่ที่ ๒๑ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

สาขาที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๕/๒ หมู่ที่ ๑๑ ถนนบางนา-ตราด แขวงดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

สาขาที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๕/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตรวจสอบข้อมูลสมาชิกพรรคหน้าไทยแล้วปรากฏว่า กรรมการสาขาพรรคหน้าไทย ๘ คน คือ นายสุุดใจ ประเสริฐโส นางสาวจันทร์จิรา งานมาตร (จินทอง) นายประทวน สวงโท นายฉลอง หาทอง นายพร จินทอง นายแสวง เลพล นายทิม อางมา และ นายมูล เพชรบูรณ์ เป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ดำเนินการดังนี้

๑. ให้หัวหน้าพรรคหน้าไทย ตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติในการเป็นสมาชิกพรรคหน้าไทย ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคหน้าไทยหรือไม่ และให้ส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา แต่พรรคหน้าไทยไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบ

๒. มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าในการจัดตั้งสาขาพรรคหน้าไทยมีการประชุมใหญ่ สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคนั้น มีสมาชิกพรรคเข้าประชุมครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองหรือไม่

๓. ขอให้พรรคไทยรักไทยตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวยังคงเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยอยู่หรือไม่

ผลการตรวจสอบปรากฏว่า กรรมการสาขาพรรคนำไทยทั้ง ๘ คน ดังกล่าวยังคงเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๕ และเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๕ ได้รับแจ้งว่าที่ร้อยโท ปัญญา ชัยรัตน์พาณิชย์ ได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคนำไทยตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งมีผลให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคนำไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๒๕ (๘) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบทะเบียนรับ-ส่งหนังสือของสำนักงานแล้วไม่ปรากฏเอกสารของพรรคนำไทยเกี่ยวกับการรายงานจำนวนสมาชิกพรรคตามมาตรา ๒๕ และการขอจัดตั้งสาขาพรรคเพิ่มเติมแต่อย่างใด จึงถือได้ว่าพรรคนำไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีเหตุยุบพรรคนำไทยได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนำไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีมติให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป โดยมีประเด็นตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอดังกล่าว

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคนำไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งครบกำหนด ๑๘๐ วัน เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งมาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกที่มีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด ทั้งต้องมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่พรรคนำไทยไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัตินี้ได้ เพราะการจัดตั้งสาขาพรรค ๓ สาขา นั้น ปรากฏว่าคณะกรรมการสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ และลำดับที่ ๓ จังหวัดเพชรบูรณ์ ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกตามข้อบังคับของพรรคนำไทย เพราะเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยด้วย ดังนั้น พรรคนำไทยจึงมีสาขาพรรคที่ถูกต้องเพียงหนึ่งสาขาเท่านั้น และจากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ปรากฏเอกสารเกี่ยวกับการรายงานจำนวนสมาชิกและการจัดตั้งสาขาพรรคเพิ่มเติม ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนำไทยเพื่อทราบและชี้แจงแล้ว แต่ไม่มีการชี้แจงจากพรรคนำไทยแต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงฟังได้ว่าพรรคนำไทยไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ดังนั้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคนำไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ